



Naturvårdsverket:
registrator@naturvardsverket.se
Kopia till:
espoo@naturvardsverket.se

Inbjudan till gränsöverskridande samråd om avgränsning av miljöbedömning för Finlands havsplaner, NV-25-030578, svar senast 7 juli 2025

Er beteckning: NV-25-030578

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västernorrland anser att det inte går att utesluta att planen kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige eller påverkan på människors hälsa och att Sverige bör delta i kommande samråd.

Länsstyrelsen i Västernorrland anser att vid övervägande av havsområden lämpliga för vindkraft bör man bevaka de energiutvinningsområden som även utpekats i svenska havsplaner. Kumulativa effekter i naturmiljön kan uppstå på grund av utbyggnad av havsbaserad vindkraft på båda sidor av Östersjön. Speciellt bör miljörisker beskrivas i fall av närliggande energiutvinningsområden.

Den strategiska miljöbedömningen bör även hantera risker för oljeutsläpp.

Länsstyrelsens synpunkter

Miljökonsekvenser och kommande samråd

Länsstyrelsen Västernorrland, som även är Vattenmyndighet för Bottenhavets vattendistrikt anser att det utifrån tillsänt underlag är svårt att bedöma om planen kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige eller påverkan på människors hälsa

Då det inte går att utesluta att planen kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige eller påverkan på människors hälsa bör Sverige delta i kommande samråd.

Naturmiljö

Länsstyrelsen i Västernorrland anser att konsekvensbedömning av havsplaner bör utföras med ett brett, ekosystembaserat perspektiv. De intresseområden som planeras kan med tiden leda till indirekta effekter på ekosystem, som gradvis habitatförändring. Till exempel, reveffekter innebär inte endast positiva aspekter, det kan förekomma osäkerheter kopplade till platsspecifika reveffekter samt eventuell påverkan på ekosystemprocesser som primärproduktion, näringsbalans och syrenivåer i bottenar (se exempelvis punkt 3.6 i Rezaei m.fl. 2023). Sådana effekter kan avsevärt öka påverkansytan, och bör diskuteras i ramen för havsplaner och kumulativa effekter av flera energiutvinningsområden samt områden för andra blåa industrier, som till exempel vattenbruk.

Konsekvensbedömningen bör även beskriva potentiella kumulativa effekter på fiskar på populationsnivå och på fiskvandring i Bottenhavet. Utredningar i form av modelleringar av populationer som görs för att bedöma konsekvenser för fåglar och däggdjur bör även utföras på fiskar. Det finns stora osäkerheter kring vindkraftparkernas potentiella påverkan på migrerande fiskar. Barriäreffekter där flera vindkraftparker på båda sidor av Bottenhavet kan kumulativt påverka migrationsmönster hos fiskpopulationer.

Länsstyrelsen i Västernorrland anser att planbeskrivning bör tydliggöra konsekvenser av havsbaserad vindkraft på utövning av fiskeaktiviteter, men även hur områden designade för utveckling av havsbaserad vindkraft påverkar utvecklingsmål för fisket i Östersjön.

Underlag för konsekvensbeskrivningen samt bedömning av lämpliga energiutvinningsområden kan utgöras av kartor över fiskförekomst och lekområden som togs fram av Sveriges lantbruksuniversitet (Bergström m. fl. 2025).

Länsstyrelsen vill lämna följande referenser:

Bergström, L., Erlandsson, M., Öhman, M., Kulatska, N., Sundqvist, F., Fredriksson, R., & Bergström, U. (2025). Viktiga livsmiljöer för fisk i svenska kust- och havsområden. *Aqua reports*, (2025: 6).

<https://pub.epsilon.slu.se/37159/1/bergstrom-l-et-al-20250516.pdf>

Länk till online kartor: https://vindfisk.shinyapps.io/vindkraft-lst_nk/

Rezaei, F., Contestabile, P., Vicinanza, D., & Azzellino, A. (2023). Towards understanding environmental and cumulative impacts of floating wind farms: Lessons learned from the fixed-bottom offshore wind farms. *Ocean & Coastal Management*, 243, 106772.

Kulturmiljö

Ur kulturmiljösynpunkt bör havsplaneringen på den finska delen av botteniska viken inte ha betydande konsekvenser på kulturmiljön i Västernorrland. Denna analys grundar sig på ett nyligen framtaget planeringsunderlag för kulturmiljöer med titel; "Planeringsunderlag för marina kulturmiljövärden i den nationella havsplaneringen - Nationell sammanställning av regleringsbrevsuppdrag RB2021:3B4". Den erbjuder en metod att analysera påverkan från exempelvis havsbaserad vindkraft, vilket kunde vara av intresse för den Finska havsplaneringen.

Hälsa risk och säkerhet

Länsstyrelsen Västernorrland har främst tittat på kopplingen till risker för oljeutsläpp vid kollisioner med andra fartyg eller olika objekt i havet. Andra risker bedöms som acceptabla eller av sådan karaktär att någon annan expertmyndighet får bedöma riskerna. Det handlar exempelvis om den säkerhetspolitiska situationen.

När det gäller risker för oljeutsläpp är rapporten "Study on maritime safety and wind farms in the Gulf of Bothnia" är tydlig med vilka risker som finns och var i Bottenhavet riskerna är störst. De största utpekade problemområdena ligger antingen i Södra Bottenhavet eller i närheten av Norra Kvarken. För Västernorrlands län är inte problembilden så stor. För vår del är den viktigaste delen att de aktörer som jobbar vidare med planen tar hänsyn till de risker som är störst och implementerar de förslag som presenteras kring att höja säkerheten. Det kan exempelvis handla om att undvika att planera långa korridorer av vindkraftsparker i närheten av farled.

Detta är fallet ibland annan den södra delen av Bottenhavet. Den strategiska miljöbedömningen bör därför hantera risker för oljeutsläpp.

Bakgrundsinformation

Finland arbetar med en revidering av havsplanerna i Finlands kust- och havsområden bland annat med anledning av omställning till förnybar energi och klimatpåverkan. Havsplanerna omfattar kust- och havsområden, delar i territorialhavet samt ekonomisk zon.

Finlands miljöcentral har underrättat Naturvårdsverket om att Finland har påbörjat arbetet med revideringen av havsplanerna. Underrättelsen är enligt artikel 10 i protokollet till Esbokonventionen.

Svenska myndigheter, kommuner, organisationer och allmänhet med flera erbjuds nu möjlighet att lämna synpunkter på underrättelsen från Finland.

Svaren bör fokusera på:

- om planen kan antas medföra betydande miljökonsekvenser för Sverige eller påverkan på människors hälsa och om Sverige bör delta i kommande samråd,
- lämna synpunkter på avgränsning av den strategiska miljöbedömningen, samt om möjligt
- identifiera och bidra med planeringsunderlag för samordningen av det finska havsplanesamarbetet som ska beaktas och användas i någon av havsplanerna eller i den strategisk miljöbedömning

Finland har meddelat förlängd svarstid. Ny sista svarsdag är 25 augusti 2025.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef samhällsbyggnad Viveka Sjödin med planhandläggare med ansvar för havsplanering Karin Hermans som föredragande. Medverkande har varit Martin Neldén, Elin Stenros, Piotr Rowinski och Anders Gustavsson.